

Mérettartó műanyag padlók

A Hungária Műanyagfeldolgozó Vállalat PVC-padlókat gyártó üzemében korszerűsítik a termékszerkezetet: csökkentették a hagyományos kemény PVC-szőnyegek előállítását, s fokozták az újszerű, habszerkezetes műanyagpadlók termelését. Az idén készülő mintegy 8 millió négyzetméternyi műanyagpadlónak a fele már habosított termék lesz.

A vásárlók előnyben részesítik a drágább, ám sokkal jobb minőségű, hő- és

hangszigetelő habosított padlókat. Különösen népszerűnek bizonyult a vállalat egyik újdonsága, az üvegszállal erősített mérettartó padló, amelynek a habosított termékek kedvező tulajdonságain túl további előnye, hogy a használat során semmit sem veszít eredeti formájából, az illesztések évek múlva is úgy simulnak egymáshoz, ahogy a padlót leragasztották.

A habosított termékek fejlesztése a hetvenes évek óta tart, a Hungiflex nevű alak-

tartó padlók gyártását pedig a múlt év közepén kezdtek meg egy új, Japánból vásárolt gépsoron. Az új technológia bevezetésével lehetőségük nyílt az anyag- és energiatakarékos gyártás megvalósítására. A korábbiaknál 25 százalékkal kevesebb anyagból készítenek ugyanannyi négyzetméter terméket.

A Hungária újdonságaival most ismerkednek a tőkés partnerek, a vállalat több nyugat-európai országba küldte el mintáit.

Kissori évtizedek (11.)

Van házad meg kocsid?

„Nehéz párt találni. A mai lányok nem dolgozni szeretnek, csak könnyen élni.”

— A szakszövetkezeti tagok nagyon vékonyan kapják a nyugdíjat — mondja **Biró József**. — Az öregebbek csak járadékot kapnak, az végképp édeskevés, de a nyugdíjból sem lehet a mai árak mellett megélni. Ezért szaladnak el innen a fiatalok.

Valóban kevés már Kissoron a fiatal, munkabíró, gazdálkodó ember. Egyikük, **Szögi Gyula**, akiről azt mondták, kitart a soron, éppen akkor készült Szegedre, a textilgyárba.

— Miért?
— Itt nincs perspektíva. Az a nyugdíj, amit a parasztnak adnak, nem nyugdíj, és rengeteget kell érte befizetni.

— Maga még fiatal, máris erre gondolsz?

— Végig kell gondolnia az embernek az életét. A mai világban a pénz beszél. Ha járni akar az ember egy lánnyal, rögtön azt kérdezi: van házad, meg kocsid? Én itt akartam maradni gazdálkodni, de addig nem találtam olyan lányt, aki ezt vállalta volna. Nehéz párt találni. A mai lányok nem dolgozni szeretnek, csak könnyen élni. Itt a földben lenne pénz, de azt a kemény munkát, ami kell hozzá, nagyon kevesen vállalják.

Szögi Gyula búcsút készül mondanj a gazdálkodásnak — legalábbis főállásban. Pedig jól gazdálkodott. Apja, **Szögi András** mondja:

— Tíz évig hordtam ide az árut a térszobá, arra nem voltam képes, hogy egy személyautót vegyek. Itt a kereskedelem leföldözi a hasznót. Be kellett állítani a járműveket, hogy el tudjuk hordani a portékát. A Bosnyákon tudja meg az ember, valójában mennyit is ér a munkája.

Szögiék a kissoriak többségével ellentétben nem jószágot tartanak, paradicsomot termelnek, hanem zöldséget, gyümölcsöt.

— Lovunk nem volt 43 óta. Az egyiket elvitték a németek, a másikat a szerbek, azóta nem vettünk újat. Disznót csak úgy lenne érdemes hizlalni, ha lenne ötven-száz, akkor lenne benne valamennyi pénz. De akkor arra kéne ráállni, nem maradna idő a zöldségre, gyümölcsre. Még így is nagy a kockázat. Idén mindent elvert a jég.

Demus László mesélte, s a nyomát magam is láttam, hogy a vakolatot levették a házak faláról a diónyi, sarkos jégdarabok. Még másnap reggel is lehetett találni az emberek sírva söpörték a jeget a házaik előtt, amikor elvonult a vihar.

— Mennyit lehet ezzel a piacozó zöldség-gyümölcs termesztéssel keresni?

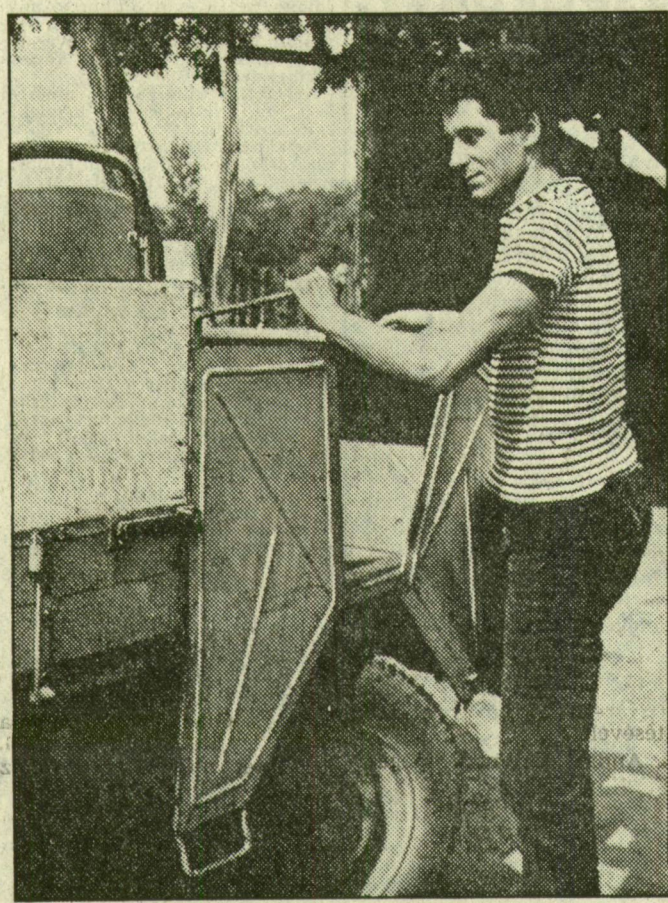
— Öt év alatt megszereztük a körülbelül egymilliót és az öt ház árát, föl is építettük Mórahalmon.

— A textilművekben mennyit fizetnek?

— 23 forintot óránként.

— Hogyan fog bejárni?

— Busszal.

Szögi Gyula

— Ez mennyi időt vesz el naponta?

— A munkaidő, meg a bejárás együtt 12-13 órát.

— Mégel abból a pénzből?

— Biztosan ki kell majd járni a földbe, és hozzákérésni.

— Gimnáziumba járt. Miért hagyta abba?

— Ha azt elkezdi az ember, legalább főiskolát, vagy egyetemet kell végeznie. Mit ér ma egy érettségi? Elmenjen vele kétezer forintért dolgozni az ember? Alapműveltséget, mondjuk, ad, de többet ér annál, ha az emberek közt járok, és megismerem a világot, jobban el tudok igazodni benne.

— Nem járna jobban, ha mégis itt maradna?

— Járok bálba, diszkóba, Bordány, Forráskút környékén másként van ez. Ott jobban otthon maradnak a fiatalok, mert a földben van pénz, ha okosan kihasználja az ember. De erőfele szabályosan megszólják az embert, ha nem megy el valahová fiatal léte. Benn laknak már a fiatalok a faluban, itt még az újságot is négyszáz méterre kell eljárni, ha megírta az ember. Kijár az orvos a Jakab-tanyára, de gyógyszerért már a faluba kell menni. Volt bolt, de kicsike, a választék sem túl széles. Most már ott a ház, beköltözhető, valahogy megleszünk.

— Sokan azért is elmennek, ne mondják rájuk, hogy paraszt — vélekedik **Szögi Mihályné**. — Nem is olyan szép szó. Mondhatnák azt is, földműves, de könnyebb azt mondani: vadparaszt.

— Azt mondták a gyerekek, ne szedje ki apuka a szőlőt, majd mi megpermeteljük. Kérdeztem, mikor permeteltek meg. Hát szom-

bat, vasárnap. És ha olyankor esik az eső? Olyankor majd fogadunk napszámost. De kicsodát? Aki van, mások is berúgott már délre. Abból nektek nem lesz termésetek — mondja **Biró József**.

— Nehéz dió ez már — sóhajtott Szögi néni. — Aranyért sem jön el senki segíteni, mi pedig nem bírjuk. Magad, uram, ha szolgád nincsen. Ha most egyszerre visszaadnák a földet, amit elvitt a szakszövetkezet, alighanem nekiállnék sírni.

Pedig a föld visszahűz. Csak most Asóthalomról, Mórahalomról járnak ki hét végén, akik beköltöztek, mert a havi fizetésből nem lehet megélni tisztességesen, s aki építkezik, kocsid akar, élni akar a kor színvonalán, annak kell a pénz. S szaporodnak a hobbitanyák is Kissoron. Jönnek a városiak, akiknek kevés a fizetésük, s szeretnének termelni legalább a családnak való zöldséget, gyümölcsöt. Akik a beszerített, agyonszűfolt lakótelepekről a természet közelségére vágnak, s csak itt találják meg. A tanyák tehát nem tűntek el a föld színéről, s hamar nem is fognak, nem valósult meg az ideológia által diktált ábránd, hogy majd óriás gépek vetik a búzát a helyükön. Csak éppen megbolygatták a településforma funkcióit, sok hányattatásnak tették ki lakóit.

Szögi Mihályné mondja: — Ha most azt mondanák, újra 18 éves lehetek, de végig kell mennem mindazokon, amin az eddigi életemben végimentünk, azt mondanám, úgy nem kell. Csak akkor, ha olyan körülmények közt lehetnék fiatal, mint a mostaniak.

S ki tudja, mire jutnak ők is öregségükre...

Tanács István

(Vége.)

Üzleti vállalkozások — nemcsak városban

Amikor betérünk egy ABC-be, kisvendéglőbe, nem érdekel bennünket, hogy ki nek hozza a hasznát vagy épp a ráfizetést. A választékos kínálat, a tisztaság és az udvarias kiszolgálás, úgy érezzük, megillet mindannyiunkat. A feltételek biztosítása az üzemeltetők feladata, s ez gazdaságosan legtöbbször csak úgy oldható meg, ha érdekelte teszik a kezdeményező készsége, kockázatát vállaló dolgozóikat. A Fogyasztási Szövetkezetek megyei szövetségének felmérése szerint a megyében 161 vendéglátóipari és 72 kiskereskedelmi üzlet, 3 felvásárlótelep és 8 ipari üzem szerződéses formában, 2 vendéglátóipari és 48 kiskereskedelmi üzlet jövedelemérdekltségben dolgozik.

Az áfészek üzleteinek jó része falvakban, tanyákon üzemel. A Kisteleki Áfész Camping Motelja és a Postakocsi Csárda is lakott helytől távol, a szatmari bekötőtől mellett fogadja az E5-ös úton érkezőket. Mindkét egységet vállalkozó üzlemberek működtetik, szerződéses formában.

Manga Gábor, a tranzit motel vezetője, még nőtlen fiatal ember, a kockázatvállalásban teljesen a maga ura. Tavaly májustól övé a lehetőség, hogy az áfésznek addig több százezer forintos veszteséget okozó üzletből jövedelmező vállalkozás váljon. Ha nem bízott volna ebben, el sem vállalta volna. Arról faggatom először, hogy szerinte mi kell egy európai színvonalú camping-motelhoz?

— Először is minden feltétel a pihenéshez, nyugodt körülmények, tisztálkodási lehetőségek, és létesítmények a szabad idő eltöltéséhez, az aktív pihenéshez. Hát én most épp ott tartok, hogy ezekből minél többet megteremtsek. A campinget el látó meleg vizes blokkot felújítottam, több villanycsatlakozót kellett kiépíteni a lakókocsi-parkolóban, ez ma már elemi igény. Fákat ültetünk a házak mellé, hogy otthonosabb legyen a kör-

nyezet. Most készült el a tenispálya, belekerült vagy százhuszezerbe, de csak így tudunk komolyabb nemzetközi szerződéseket kötni. Kellene még egy kisebb úszómedence is, hozzáálltunk az építéséhez. Ha már a beruházásaimnál tartunk, itt van a legnagyobb gondom is. E létesítmények hosszabb távra készülnek, mint az én hároméves szerződéseim ideje. Igaz, meg két évig hosszabbíthatok, de ez az idő sem elég a költséges vállalkozás megtérülésére. Jó lenne előre garanciát látnom arra, ha én itt leadom az utódoknak. Ha ez nem így lenne, nagyon sajnálnám ezeket a létesítményeket elbontani, megsemmisíteni. No de ez a jövő problémája, van ennél előbbrevaló is. Mégpedig az, hogy nincs engedélyünk szeszes italok árusítására, azzal az indokkal, hogy nem messze, mellettünk a csárdában hozzájuthat a vendég a reggeli féldecijéhez. Csakhogy a mi lakóinknak nincs mindig kedve átruccanni, itt helyben igényelnék a kiszolgálást. Főleg a külföldiek reklamálnak. Hát így nézünk ki alig egy év után.

A Postakocsi Csárda szerződéses üzletvezetője 1982 decembere óta **Fejes Sándor**. Így beszél vállalkozásáról:

— Sok előnye van ennek a formának. Onnan szerzem be az árut, ahol a legelőnyösebb. Nem kell annyi ember sem, mint korábban. Ha nincs vendég, a pincér is tisztát készít. Akin sok működik, megfizetem. Az étterem lelke a jó szakács, régebben négyezer forint körüli fizetésnél többet ritkán kapott. Most havonta fizetéskiegészítést és jutalmat adok neki, ha dicsérik a főztjét. Nem nekem kell hajtanom a társaságot, maguk a dolgozók néznek egymás körmére. Ha egy vendég szokatlan időpontban kér frissen sültet, a pincér járja ki a szakácsnál, hogy gyorsan elkészítse, más munkáit addig tegye félre. Nem érdekünk a

porciók lefaragása, a szűk mérés. Az árak kialakítása a mi feladatunk, és elegendő hasznót számíthatunk fel.

Az üzlet legnagyobb hibája, hogy szezonális. A tél sokszor elkedvetlenít. Amit a nyár hozott, azt is ilyen elviszi. A kockázat teljes mértékben az enyém. A legnagyobb gondom, ha egy dolgozó leltárhányt csinál. Hiába van benne a munkaszerződésben, hogy a leltárhányért felel, jogszabály hiján nem tudom rajta behajtani az összeget. Most is ilyen 45 ezer forintért járom a bíróságot, nehezen halad az ügy.

E két üzletet Kovács László, a Kisteleki Egység Áfész elnökhelyettese ajánlotta figyelmembe.

— Ők azok, akik hosszabb idő óta nem léptek vissza. Mert a legtöbb kocsmának, boltnak sűrűn cserélődik a gazdája. Utóbb is harminc egységet hirdettünk meg, négy kelt el belőle. Amelyiken nem tudunk így túladni, hat hónap múltával versenytagyalás nélkül is próbálkozhatunk, ha jelentkezik vállalkozó. Amit így sem vesznek meg, egy kevésbé kockázatos formában, az egyszerű jövedelemérdekltség rendszerben üzemeltetjük majd. A „játékszabályokat” most dolgozzuk ki. Csak a három, vagy ennél kevesebb alkalmazottal dolgozó üzletekben és csak az ezeröttszáznál kevesebb lakosú településeken térhetnek át erre az új módszerre. A kereskedelemben a szoros elszámolás, jövedelemérdekltségű terjed. Az élelmiszerüzletek nem túl kapósak, itt sok a rögzített áras termék, alapvető élelmiszer, kisebb a vállalkozó szabadsága a választék kialakításában. Az iparcikk- és ABC-üzletek a beszerzések ügyes megválasztásával, rugalmas áralkalmazással lehetnek nyereségesek.

Az áfésznek rengeteg vagyontárgyával mások gazdálkodnak, de hogy hogyan, az minket is érzékenyen érint, az ellenőrzéseket ugyanúgy fenn kell tartanunk. Az átadott eszközökre biztosítékokat kérünk, lehet az pénz vagy akár hobbikert is.

Tóth Szeles István

Vásárlás, adminisztráció — hitelkártyával

Gazdasági társaság alakult

Huszonegy tagvállalat részvételével **Aktív Memóriakártya Gazdasági Társaság** alakult Magyarországon. A gazdasági társaságot a napokban jegyezték be a vállalati törzskönyvbe. Az aktív memóriakártya — amely francia találmány — lényegében hitelkártya, amely mikroprocesszorral és egy igen kis méretű számítástechnikai adattároló egységgel van ellátva. E tárolóban — attól függően, hogy a kártyát milyen célra használják — elhelyezhetők a hitelkártya-tulajdonos adatai, s hogy mennyi pénzzel rendelkezik. Így a kártyával — a megfelelő leolvasó készülékkel felszerelt boltokban — a vásárló fizethet is. Jelenleg több nyugat-európai országban és a tengerentúlon dolgoznak az aktív memóriakártya elterjesztésén, elsősorban a csekkek és a mágnescsíkos hitelkártyák helyett alkalmazzák.

Rónai Tibor, a gazdasági társaság koordinációs igazgatójának vezetője elmondta: hozzáálltak a kártya magyarországi felhasználásának előkészítéséhez. Az elképzelések szerint a Skála Metróban és a Skála Budapest Nagyáruházban még az idén bevezetik. Elsőként a

dolgozók kapnak memóriakártyát, hogy munkahelyükön saját vásárlásaikat azonnal intézzék. Amennyiben a kísérlet sikeresnek bizonyul, a Skála törzsvendőit is ellátja ilyen kártyával, s számukra a vásárlásnál bizonyos kedvezményt is ad. A két Skála áruházban működő ADS-pénztárgépeket egy olyan kiegészítő berendezéssel látják el, amely alkalmas a kártya olvasására.

A későbbiekben a kártya szélesebb körű elterjesztésével is számolnak. Az aktív memóriakártya bevezetését megkönnyíti, hogy használatahoz elegendő, ha a boltok felszerelik a kártya olvasására alkalmas pénztárgépekkel. Az üzlet zárása után az összesített adatokat tartalmazó kazettát kell eljuttatni a pénztárgépekbe.

A készpénz helyettesítésén kívül az aktív memóriakártya számos más területen is felhasználható. Tervezik, hogy az állampolgárok egészségügyi kártyáit a későbbiekben ilyen kártyák fogják helyettesíteni. Kezdetben a szívbetegknél és a művekezelésre szorulóknál vezetik majd be a memóriakártyákat. Náluk ugyanis életfontosságú, hogy naprakész adatok álljanak a kezelőorvos rendelkezésére.

A gazdasági társaság szakemberei azon is dolgoznak, hogy a kártyákat munkaügyi és adminisztratív adatok tárolására is felhasználják. A Vilatinál például hozzáláttak egy olyan rendszer előkészítéséhez, amelyben a kártya a dolgozók gyár belépőjéül szolgálna, illetve azzal a helyi ebédlőben fizethetnének is. A Novotelben pedig azt fontolgatják, hogy a kártyát szállodai belépőként, illetve szobakulcsként alkalmazzák.

Magyarországon elsősorban a kártya olvasására alkalmas készülékek gyártására, az ügyvezetett terminálok készítésére kedvezőek a feltételek. A Videotónál, a Vilatinál, a Híradástechnikai Szövetkezetnél, a Telefongyárban egyaránt lehetséges a gyártás megszervezése — valamennyien tagjai is a társaságnak. A gazdasági társaság már megkezdte a munka koordinálását. Az aktív memóriakártyákat azonban az elkövetkezőkben is csak importból lehet beszerezni. Az importlehetőségek bővítésére, az aktív memóriakártyák behozatalának növelésére a gazdasági társaság a terminálok exportját kívánja megszerezni.

(MTI)